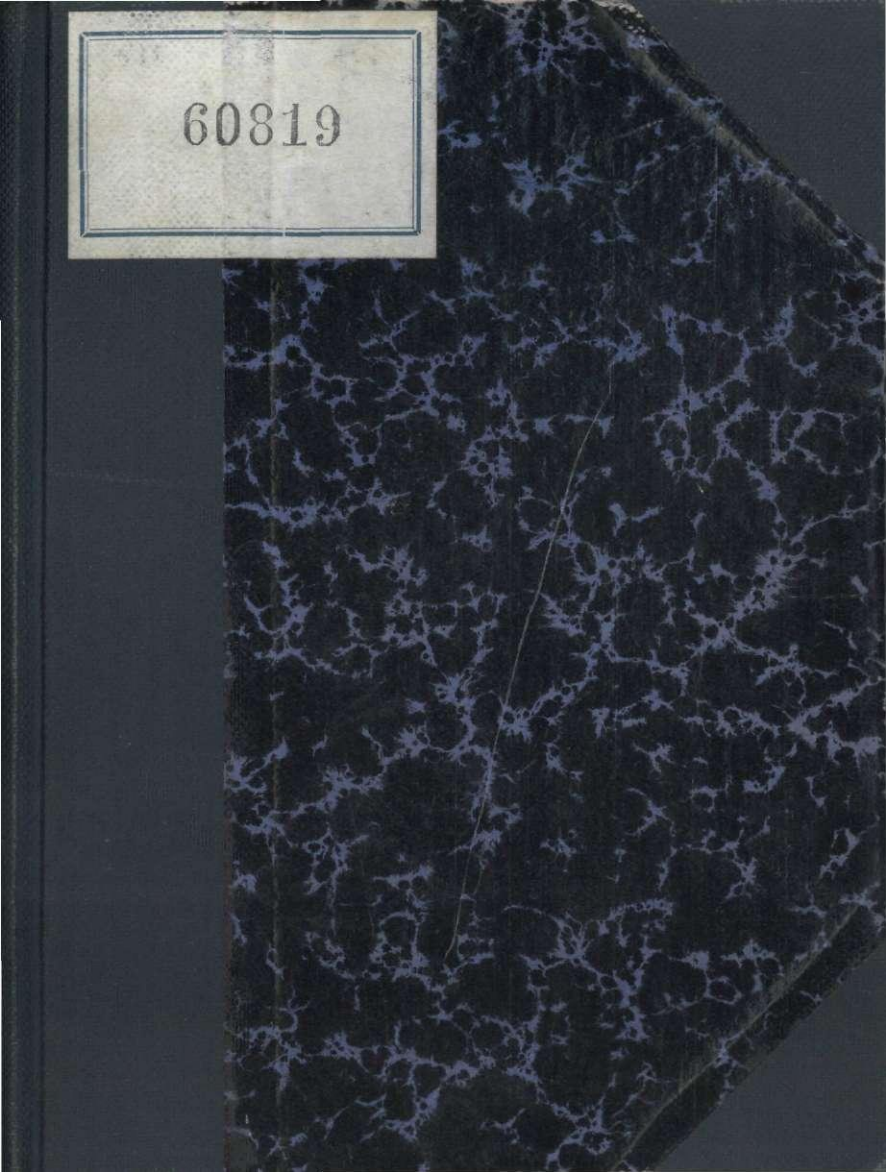
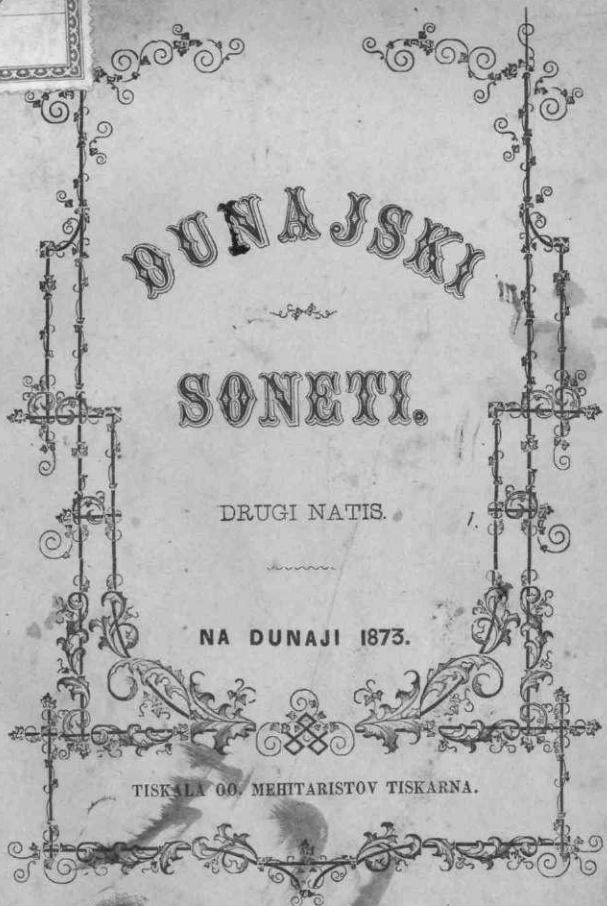

60819

The image shows the front cover of an old book. The cover is decorated with a marbled paper pattern, featuring a dark, almost black background with intricate, light blue or white veins that create a complex, organic, and somewhat floral-like texture. In the upper left corner, there is a small, rectangular, off-white paper label. This label is framed by a thin, dark blue or black double-line border. Centered on the label is the number '60819' printed in a black, serif typeface. The book's spine, visible on the left edge, appears to be made of a dark, textured material, possibly leather or cloth, and shows some wear and discoloration. The overall appearance is that of a well-used, antique volume.

9
7

DUNAJSKI

SONETI.

DRUGI NATIS.

NA DUNAJI 1873.

TISKALA OO. MEHITARISTOV TISKARNA.

60819

D. 25.4.35.

Inv. št. 0300 18773

Dunajski soneti.

Zložil in založil

JOS. STRITAR.

„Sapo zaperli!“

Nov.

I.

Drugi natis.

Kar. Urkovnik

Na Dunaji 1873.

Tiskala oo. Mehitaristov tiskarna.

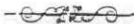
I.

Ne bo še konca? Zdaj mi je zadosti!
Do verha jeza mi je prikipela.
Quos ego! da bi vse vas grom in strela!
Posluh! jaz eno hočem vam zagosti.

O da imel bi človek roki prosti!
Gorjača bi okrog ušes vam pela;
Doklej, druhal ti černa, boš norela?
Dovolj je sleparije in norosti.

Sramota, sveta jeza me pretresa;
Slovenci smo poterpežljivi osli,
Ne pride se prehitro nam do mésa.

A zdaj počivajo naj drugi posli,
Zagosti čem v kosmata vam ušesa,
Potem razbijem vam ob glave gosli.

II.

Clovekov sin pač bil je duša zlata;
On križ za nas je vzel na svete rame;
A ko mu oskrunjala božje hrame
Menjalcev, kupcev je druhal nosata,

In kar jih sploh živi o kervi brata —
Serd, sveta jeza v persih se mu vname,
Bič v svojo blago, krotko roko vzame,
In zdajci, glej! preozka so jim vrata!

Oj pridi, rešenik, druhal razpodi
Nesveto nam, ki se redí in pase,
A ljudstvo lačno po puščavi vodi.

Kaj bo terpelo to vse večne čase?
Oj žalost! vbogi narod je na škodi,
Po verhu pa še svet mu krohotá se.

III.

V sak svoje zakrament imá kreposti:
Ta množi milost, tá nam vliva nove,
Zakonske možu lajša tá okove,
Tá zopet mašniku pomaga v posti.

Drugod je sedem jih ljudém zadosti,
Pri nas še osmi, nove je osnove,
Ki „sveto poperváčenje“ se zove;
Obilost v njém prejema se modrosti.

O blagor njemu, ki je med pervake,
Ki v brátovščino je sprejet izbrano,
Med strijce, zete, kume té in svake!

Kakòr bi trenol vse je njemu znano,
Omite v hipu vse so mu napake,
Preskerbljen z dušno je, telesno hrano.

IV.

V se zna pervak, umé in vé, kar hoče;
Poet besedne korenine puka,
Na plesu, odru z grácijo se suka,
Komedijant s koturnom nam klopoče.

Na glavo položé roké mu Oče,
In Platon je Andrej, in Kant je Luka;
Kaj truda treba njemu je in uka,
Ko je pervak, vse njemu je mogoče!

Apostoli možjé so bili prosti,
Dokler jih sveti duh ne predrugači;
Po tém pa vséga vedeli so dosti.

Tí v glávo učenosti si ne tlači;
Obilost podeli se ti modrosti,
V Ljubljano pojdi ter se — popervači.

V.

 j ljudstvo tí slovensko zlata vredno!
Pošteno, umno, kakoršnih je malo;
Kakó si tem sleparjem v róke palo,
Ki te v pogubo vodijo dosledno?

Pred světom sramoté, gerdé te vedno,
In tí za vse jim to še daješ hvalo;
S čestjó poprej si se imenovalo,
Zdaj si ne upaš v družbo več sosedno.

Kakó ti z blagom tvojim gospodari
Ta zarod, samopriden in nesramen,
Ki prid le in dobiček mu je mari!

Ti prosiš kruha — on ti daje kamen;
Kaj ti še dosti dolgo ne slepari?
Bog te odreši tega zlega — amen!

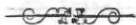
VI.

Naučni slovník“ hočete izdati,
Kakórsne drugi imajo narodi.
Pervaki, kaj se vam po glavi blodi?
Od strehe hišo jamete zidati?

Kedó ga hoče izmed vas pisati?
Pomagali si bodete s prevodi;
A moje nij, kar sosed mi posodi,
Na svojih nogah mož poskušaj stati.

Drugod nikjer ne bere maš cerkóvník,
Pri nas pa mora vse narobe biti,
Takó da se nam smeje sam Germovnik.

Veliko mora sam se prej učiti,
Kedor pisati če „naučni slovník“;
Oj slavni vi slovenski Abderiti!

VII.

b Jove! — S tabo začnem, sveti „Oče“!

Sè strehe vrabec nam na tla ne pade,
Brez tebe, v zbor nihče se ne prikrade;
Vse vidiš tí, nič nij ti nemogoče.

Oblast od Drave tvoja je do Soče,
V té stavijo Slovenci svoje nade,
Ti milosti deliš jim, ti „nagrade“,
Do tebe vsak pošilja prošnje vroče.

Ti nam germiš, ti delaš dež in jasno,
Ti pišeš véliko in malo „pratko“;
Slovenija te moli enoglasno.

Kar hočeš, vse se ti izteče gladko,
Če tudi časi zdí se nam počasno;
Češčeno tvoje nam imé presladko!

VIII.

Tí jeze bog si, nijsi bog ljubezni;
Gorjé mu, kdor v nemilost tvojo pade,
Ker pozabiti nemaš ti navade,
Ti maščevanja bog, neskončno jezni!

Strašni ukazi tvoji so železni;
Ti v strahu stare imaš vse in mlade,
In duše vérne molijo ti rade:
V nevolji svoji tí nas ne pogrezni!

Začetek vse modrosti je „bojazen“,
Otrokom šiba poje novo mašo,
Za tó si mladim malo ti prijazen.

Izvoljenim le hraniš sladko kašo;
A koger vdari roke tvoje kazen,
Zapreš telesno mu in dušno pašo!

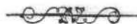
IX.

„Sinú“ pušica tretja naj zadene.
Ti, ki imé ti je italijansko,
In v žilah sókervco imaš germansko,
Kaj tebe je prineslo med Slovene?

Med Nemci nijsi našel svoje cene,
Zató blagó vse svoje pravdoznansko
Prenesel sem v deželo si slovansko,
Češ, veseli otrok se zlate pene.

Neumen nijsi, to se mora reči;
Oh! le predobro si Slovence sodil,
Ti znaš očitno „več ko hruške peči“.

Prej z blagom si okrog po hišah hodil,
Zdaj jeli vsi samí so k tebi teči;
Kako še dolgo boš za nos jih vodil!

X.

„**L**et“! tudi tí si na kurulskem stoli.

Kedor otrok je „priden“, vse doseže;

Ti mirno pervakuješ brezi teže,

Zboruješ, kakor da sedel bi v šoli.

Ne vbrišeš se, če se ti ne dovoli,

V besedne tí ne vrivaš se tepeže;

Če ti jezika „Oče“ ne razveže,

Molčé sediš, ne šepetaš nikoli.

Ročico kvišku pomoliš, učénček!

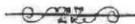
Ko hočeš ven, ter tiho greš iz klópi,

Izvoljeni očetov ti rejénček!

Očetu hvalo poj in ženski jopi;

Po konci moško nosi svoj grebénček,

Ter vsako leto v višji razred stópi!

XI.

Ti med slovenske štet si literate,
Ker v knjigi nas učiš, kakó se kuha,
Pekó se piščeta, solí se juha,
Kakó se razne mešajo salate.

Ti znaš najbolje peči karbonate,
Nij čudo, ako nijsi brez napuha,
Okusa tebi tréba nij in duha;
Da le jedila ga imajo zate.

Visoke misli svoje in globoke
In vzore, ki rodé se v tvoji glavi,
Zavil si nam v pastete svoje roke.

Ne bom zabavljaj; pater, oh! peccavi!
Kaj dé, da nam le delaš dobre cmoke,
Če cmok si sam, ki se težkó prebavi!

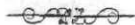
XII.

Bog plati Vam nauke literarne,
V podlistku rozložene mi „Naroda“;
Kaj je novela, kdaj je pesem oda,
In več modrosti take suhoparne.

Kazali pote meni ste nevarne;
Vaš nauk, upam, nij mi bil brez ploda;
Privrela ž njim na mlin mi spet je voda,
Ter zavertila kamne mu nemarne.

Lepó sem pesem hotel Vam zapeti
Za hvalo, ki iz serca mi izvira;
Zdaj vidim, prave nijsem znal zadeti.

Kar rekel sem, vse pesem tá podíra,
Končano skoraj kam je tréba šteti?
Ne vém, je oda, ali je — satira!

XIII.

„Dolina solzna“, če mi nij po godi,
Naj grem iz nje, velevate mi, spešno!
Ták svèt mi dajete? — to je pregrešno,
Oj kristijan pobožni, sram vas bodi!

„Dolina solzna“ — sama cerkev sodi
Tako — in vam, gospod se zdí to smešno?
Svetá gorjé tajite vi nevtešno,
Ki vsi pod njim zdihujejo narodi!

Vam dobro se godí — lepó! jaz tudi
Potrebne ravno ne pogrešam hrane;
Kaj dé, če drug se póleg naju trudi!

Kragulja, ki človeštvu kljuje rane,
Gospod profesor! — ne bodite húdi —
Ne preženó nam „šalice“ neslane.

XIV.

j učenik slovenskega jezika!

Kako ti lepa je naloga dana!

Mladina, za vse lépo, blago vžgana,

Očeta naj te ljubi in vodnika.

A če nikoger tvoj poduk ne mika,

Če učenost je tvoja vsa neslana,

Mladini pusta, neprebavna hrana;

Tedaj izgled ti nijsi učenika.

Kdor vedno „ribo“ le in „raka“ sklanja,

Temné skrivnosti jorove razklada,

Komur je slovnica verhunec znanja,

Abuna Soliman je Ilijada:

On od slovenščine mladost odganja,

Mladost, ki nam tolažba je in nada!

XV.

V erti, spreminja čas se brez prestanka!
Prej časa, novcev bilo je izguba,
Zdaj rodoljubje pase rodoljuba;
Skerbi za svoje, kakor mati, stranka.

Temù se grošna v zakon dá meščanka,
Tam onemu je „sinekura“ ljuba;
In tega uda narodnega „kluba“
Ravnátelja izvoli nova „banka“.

Ko verže vlada káko jim „koncésijo“,
Huj! zbirajo okolo nje se kavke,
Ter tiho v lepi zložnosti delé si jo.

In ljudstvo! káke imaš tí opravke?
Ti stradaš, moliš, hodiš za procésijo,
Ti vpiješ: Slava! — ter plačuješ davke! —

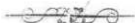
XVI.

Kedór je rodoljub, ne ker je „moda“,
Čertí prepire prazne in razpore,
Storiti iz sercá želí, kar more,
V razvój in srečo drazega naroda;

A zraven svéta mu je luč, svoboda,
Gojí visoke v persih, jasne vzore,
Pogled mu čez domače seza gore:
Kam ták naj ide? vprašam vas, gospôda!

Dvé stranki ímate sedaj v Ljubljani —
Ker tretja neče se še prav roditi —
Nij mesta mu na tej, ne óni strani.

Tam národ svoj bi moral zatajiti,
A k vam svobodoljubje njemu brani;
Težkó človeku je Slovencu biti!

XVII.

Iezvitarstvo, hinavstvo, lumparija,
Prekánjenost lisičja, zvitost kače,
Politika se zdé vam vse zvijače;
Klin s klinom, z lumpom lump naj se pobija!

Krivi naj se pravica in zavija;
Poštenost, plemenítost so igrače!
Obrekovánje, laž, če nij drugače —
Dovoljena je vsaka gerdobija.

Slabó ne more dobrega rodíti,
Noč z dnevom, laž z resnico se ne druží;
Kaj moglo bi iz take zveze priti?

Pred mašo mašnik ne brazdá po luži;
Poštenemu je rodoljubu biti,
Svét bodi sam, kdor sveti stvári služi!

XVIII.

Pisatelji slovenski, časnikárji!

Kakó sirovi ste, neotesáni;

Bosí, nevmíti in nepočesáni,

Po govori, vedênji ste dervarji!

S peresi ne, vi pišete z loparji!

Če v mislih ste, v jeziku telebáni,

Vi ménite, da pravi ste Slovani;

Kje plemenítost v vašem je slovárji?

V psovánji strášno vi ste izgovorni;

Z „nemčurji“, „mavtarji“, „liberaluhi“

Nam pridno bogatíte jezik vborni.

A kakor goba ste v humorji súhi,

V salónu, kakor v coklah kmet, okorni;

Za vso lepoto slépi ste in glúhi.

XIX.

„Boriš se vedno tí samó s pervaki,
Vse nanje tvoje létajo pušice,
Le njih napake vidiš in krivice;
Glej, káki so nemškutarji!“ — „Enaki!“

„Zakaj ne mahaš njih?“ — „Priatelj, čakí!
Lepó po versti vse! — Najpréj resnice
Pri sebi mi iščímo in pravice;
Samí najpréj bodímo poštenjaki!“

Tí Schreyi, Schafferji, in kar gospóde
Enake je, kaj meni tí? — Sramoto
Ko v naši kervi čutim, tá me bóde.

Napako tujo vidim pač in zmoto,
A iz domače dvakrat več je škode;
Ta peče me, ta vžiga mi tegóto!“

XX.

Pušice prožil z láhkega sem loka
V perváško neprijazno mi kerdélo;
Lehkó jih nekaj je mimo letélo,
Preveč se v jezi mi je tresla roka.

Zdaj mólči jeza! — Žalost mi globoka
V prijazne svojcev verste vodi strelo;
Potrebno, vidim, vendar bridko delo!
Kaj čem? — Ljubezen *pokorí* otroka.

Ne! strel ne bodem streljal. — Morebíti
Krivico, nehoté, komú bi storil,
Hudó bi bilo mi kogá žalíti.

Iz serca bodem v serce jim govoril;
O da bi mogel z upom se tešiti,
Da iz med vseh en sam se je spokoril!

XXI.

Ko tožil sem o žalostni osodi
Dežele naše, ki jo sini plénijo,
Najboljši síni, kakor sámi ménijo —
Mí vemo, da jih samopašnost vodi —

Tešili so me znanci: „Miren bodi!
Glej nado našo, *mlado* glej *Slovénijo*;
Bodócnost njena je, visoko ceni jo!
Rešitev pride nam po mladem rodi.

Ta zárod pejde, z njim njegovi zbori,
Nesramnost z njim in samopridnost pade;
Z njim vsi domači minejo razpori.

Kermilo pride v čile roke mláde,
Nové močí, visoki, blagi vzori — —
O kjé ste, sládke moje serčne nade!

XXII.

„**K**je mlada je *Slovenija*, oj kjé je?
Popotniku, prijatelj, mi naznani!
Priromal sem iz daljne, tuje stráni,
Da serce se domá pri njej ogreje.

Kje so možjé, za vzvišene ideje,
Za dom, človeštvo in resnico vžgani?“ —
„Slovenija? — Tu ena je v Ljubljani!
A mlada? — Ne! — Ideje?“ — Mož se smeje!

Odgovorilo se mi je dvoumno,
Ko v Maribori bil sem pri „Narodi“;
„Primorec“ rajni gledal me je sumno.

„Tu ali tam odgovor jasen škodi!“
Novín ščipánje vseh je nepogumno;
Kam, vraga! naj še človek vprašat hodi?

XXIII.

Možjé! zakaj sedímo tu pokojno?
Pred nami laž šopiri se, krivica,
Nesramnost ne zagrinja dnevi lica,
Gerdob kerdelo širi se nebrojno!

In tí, zastavo dvigni nam trobojno,
Orožje svitlo suče naj desnica;
Dom kliče nas, *svoboda* in *resnica*,
Naprej! in zmaga vénča sveto vojno! —

Kakó? Kaj vidim? — Nikdo se ne gane?
Sovražno pláši vas, možjé! kerdélo?
Preveč moči nasproti vam je zbrane?

Boríli se ne boste za dežêlo?
Za svojo mater strášijo vas rane? —
Naprej! pa naj si sam razbijem čêlo!“

XXIV.

Ko je na Dunaji, — oj duša blaga!

Kakó zè vsem, kar je lepó, se strinja;

Kakó pervake iz sercá preklinja!

Človeka ne bojí se tu, ne vraga.

Nad vse resnica sveta mu je draga,

Nikoli misli on ne izpremínja;

Poštena vsaka mu povsod stopinja,

Nobena izkušnjava ga ne zmaga.

Otide, — mine leto, — že se skisa;

Mož druge vere, družega je dúha,

Poštene nij besede več, ne spisa.

Verté se misli mu okrog trebuha,

Prijatelj gnjilega je „kompromisa“,

Na narodnem drevesi veja suha.

XXV.

Slovenija, dežela tí ubožna,
Neimeniten krajček si Evrope,
A literatov imaš cele kôpe;
Ti v pisariji silno si premožna.

Vseh verst pisalcev družba tu je množna:
Tu Goethe, tu Shakspear je, Dante, Lope,
Cervantes, Heine, Swift, Jean Paul in Pope;
Posvétna so peresa in pobožna!

Premogel nij težave še slovníške,
Napóti mož že peš se k Hipokréni,
Popíše iz Ljubljane pot do Šiške.

Ta „Servus-Petelinčka“ poslovéni,
„Dopis“ v predale pošlje tá Noviške:
Pisatelj je — in lavor je po céní!

XXVI.

^v
Če k suknji „gumb“ privežem si za silo,
Ne štejem se za to še med krojače,
Ki suknje, plašče delajo in hlače,
Zakaj? — Saj jih je že takó obilo!

Kedór steknòl pri nas je „bilo“ z „milo“
Enkràt po sreči, od veselja skače;
Verstí se med parnáske postopáče,
In teto imenuje pevsko Vilo!

Otroci smo si hišice gradili,
Za kratek čas, ne na oglèd, ne v rabo;
Če kdo prišel je, že smo jih razbili.

Igráti z rimami, nij ravno slábo;
Kar spišeš, kaži, čitaj svoji „mili“,
Potem zakuri peč — in mir bo s tábo.

XXVII.

Komúr je gracia se nasmijála,
Vse smé; postavi se lehkó na glávo,
Poréden, grób je — vse mu vpije „bravo“!
Vse prístoji, resnoba mu in šala.

Beseda derzna — njemu prav je pala!
Igrá z jezikom, zviija ga šegávo,
Vsi elegantno mu slavé pisavo;
Kar on počnè — gotova mu je hvala.

Andrejčkov Jože! s skornjami čez rámo,
Mehúr za pasom čez pisársko polje
Korákaš peš, ponujaš svojo „kramo“.

Za mizo pri kozarci dobre volje
Poslušamo te radi — êno sámó:
Tobák tvoj, Jože, ne diší najbolje!

XXVIII.

Gospód, despót slovenskega jezika!

Pred nami tí, za tábo mi korákamo;

Po ternji, čez kertíne pót pretákamo,

Prešírnega nam bog je dal vodníka!

Porednost tvoja z nami je velíka:

Zdaj skočíš brez potrebe, mi vsi skákamo;

Ko se ti ljubi, sedeš, — zopet čakamo;

Pokorščina ovčíc te silno mika.

Od truda in od žeje skoraj sáhnemo,

Kakór pod kapom pot nam s čela kapa;

Postój en čas, da malo se oddáhnemo!

Čestíti družbi vsej uhaja sapa.

Počakaj, da si gerlo malo spláhnemo —

Jaz s težka še dohajam Haderlápa!

XXIX.

Slovensko zgodovino literarno

Učiš; iz tebe naj modrost zajema
Mladina ter navdušenje si vnema,
Ki ne vgasí življenje ga viharo.

Učenje tvoje strašno je nemarno:

„Preširna pesnik ta — in ta posnema
Koseskega“. — Prekrasna res sistema!
Kaj hočeš s to modrostjo suhoparno?

„Preširnovič je, kdor ljubezen peva;

Ljubezen, dalje, čut je subjektiven:
Med subjektivne ergo naj se deva!

Kedór ne ljubi, — ta je objektivni!“ —

To dan na dan mladini se premleva;
Nam zdi se nauk ta strašno — najiven!

XXX.

Ti hočeš zabavljati mi, sirota?

Ti, srakopèr, ki še za stáro skaka?

Med perjem še cvetè ti „mišja dlaka“,

Perut dolgósti nema še života!

Potrebna ti je gnjezda še gorkota,

Prezgodaj si iz njega palo, spaka!

Če vsuje dež se náte iz oblaka,

Perut bi starke bila ti dobrota!

Prehitro nje popustil si zavetje.

Ko repka ti za palca pol poganja,

Že čivkanje se tvoje zdí ti petje.

Tvoj kljunček nij še vaju prav zobánja,

In vendar jezno — smešno mi početje!

V mé, kosa terdokljuna se zaganja!

XXXI.

V zelenji pišem „dunajske sonete“.
Že cvéti jablanam se obletévajo,
Marjétice, zlatíce razcvetévajo,
In rože so užé na pol razpete.

Veselje v krilu je narave svete:
Metulj se ziblje, sládko tice pévajo;
Štvarí vse radost svojo razodévajo,
V preblaženi ljubezni mladi vnete.

In jaz? — Ko cvetje, petje me obdaja,
Ko ljubi vse, kaj hočem jaz počéti?
Serd, jeza, čutim, v persih se mi taja.

Pervak naj pride, hočem ga objeti!
Velíka moč cvetóčega je maja.
Mirújte zabavljívi zdaj „soneti!“

XXXII.

Na vse strani maháti brez ozira,
Pušice, črnim žolčem napojêne,
V možé prožiti, čislane, poštêne:
Tó veselí ga — strast mu je satira“.

Oj ne! — Mirú želján sem, ne prepira,
Zavist ne vodi in sovraštvo mêne;
Čestil bi rad, ljubiti strast me žêne,
V možá se radostno okó mi vpira.

Kjer morem, jaz spoštujem rad visoko;
Pokážite mej sábo mi junaka,
Odkrijem se, priklonim mu globoko.

Pokažite mej sabo mi — Deáka —
Oh, radosten možú poljubim rôko,
In oda bo potem mi pesen vsaka.

XXXIII.

Dopisi mi pošiljajo se gôsti,
Nevoljni, da mej mojimi soneti
Naj slabši tebi vmérjen je, deveti,
Ker v serce nijsem prav te znal zabosti.

Velé mi, če imám kaj mózga v kosti,
Da mi od konca delo je začeti,
Svoj prožni lok še enkrat mi napeti
Klečéplaz! v te, da bode ti zadosti.

Ko vse naštel bi, kar jih vem, historije:
Kák „narodni molítvar“ terdovratni
V katoliškem je društvu, kakšen v zbori je,

Kák v „klubu“ on in v družbi je privatni,
In kákovšen v Čítálničnem prostori je:
„Zapèrl bi sapo“ zgagi tej zagátni!

XXXIV.

Hinavca, pismouka, farizeja
Če božji sin nij mogel sam terpéti,
Kakó bi jaz ga mogel rad iméti,
Jaz, na človeštva deblu šibka veja?

Ljubezen me navdaja najgorkeja
Do vseh ljudj, kar jih živí na sveti;
Ne morem za hinavca se ogréti,
Če sili me zapoved najostréja.

Soneti moji, ménim, dosti pričajo:
S pervaki nįjsem bog vé kaj priljuden;
Njih grehe in sleparstvo pridno bíčajo.

A jaz jih bíčati ne bodem truden,
Doklér slepíti se ne navelíčajo;
Nad vse pa mi hinavec je ostuden!

XXXV.

Posebne so kreposti škapulirja,
Ki, čujem, nosiš ga na golem vrati,
Ti najpobožnejši mej advokati!
Kar svétega je svéta, k tebi dirja.

Vse terciálke z Údmata do Mirja
Bosé do tebe romajo po blati;
Ko drug nobén, tí moreš pomagáti,
Samó — ne brez petíčnega mehirja.

Sancta simplicitas! — Tí iz pobožnosti,
Smejé se, kuješ terde rumenjáke,
Šram nij, poklékar! te v debelokožnosti.

Drugjé tí prílike ne najdeš take;
Da z bogom si in vragom v lepi zložnosti,
Za tó, pobožnik! šel si mej pervake.

XXXVI.

Lepó čemerlom v gorcem je poletji:
Obilo paše jim po polji, v rési je,
Povsod cvetó medéne jim koncésije;
Brenčèč letévajo okrog po cvetji.

Obnóžje, sterd, zalégo v prizadetji
Množé si vednem, vzeti ne dadé si je;
Strupenim želom, ki jim zad v telési je,
Boré se hrabro v máhovem zavétji.

A ko jesén je, o kakó medlévajo!
Od dne do dne bolj redki siromaki
Živôt z živôtom zmerzli si ogrévajo.

Sertínci, ostrozbadni prej junaki,
Zamólklo zdaj, otožno pobrenčévajo. —
Kaj pravite podobi tej, pervaki?

XXXVII.

Oj vi politiki visoki, slavni!

Kakó izbornó posel svoj uméjete!

V sklepávanji na persih gumbé štéjete:

Pojmó. — ne pójmo, — pójmo v zbor deržavni!

V Beč silna móč vas vleče starodavni,

Modró tam klop širokoplátni grejete;

Zakaj, to veste vi, a nam se smejete,

Ker mislimo, da dedci ste veljavni.

Modrost, možjé, globoka vašá taka je:

Dragó je vse, drag živež, draga merva,

Težavno zdaj življenje siromáka je.

Prislužka treba je za sol, za derva,

Ker gaslo pravo pravega pervaka je:

„Za vero, carja, dom“ — *a tá je pervá!*

XXXVIII.

Nij sram, pervaki! strážne vas ubožnosti?

Ví, ki samí se stavíte najviše,

Povejte mi, kedó iz vaše hiše

Zasvétil nam se je v posebni zmožnosti?

In vendar ímate dovolj priložnosti;

Poskusi eden naj, do denes ní še:

Pošteno pesem, v prozi naj kaj spiše;

Ne kážite se vedno v bosonožnosti!

Iz svojega nam dajte kaj peresa,

Kaj tacega, da bode sad krepósti;

Do zdaj še nijsmo videli ničesa:

Ni dela, kjer potreba je modrosti;

Ni vërza, ki ne žalil bi ušesa;

Ni spisa strokovnjáške učenosti!

XXXIX.

Bolezen nova, gerdo oportunistvo!

Močvir, ki že topiš nam v káli nade,

Ki v té zagazil je Slovén do bráde:

Kakó naj ti po naše rečem? — Kljunstvo!

Ti paznouího zajčje trepetúnstvo!

Beseda krepka ti iz ust ne pade,

Predévaš sklepe, kakor mačka mláde;

Prokleta ti vsestransko omahunstvo!

„Ta stvar je lepa, dobra res v principi,

A zdaj ne gre, nevgodne so rozmére;

To je gerdó, a dobro v tem je hipi.“ —

Pervaki, sploh možaki stare vére,

V tej novi védi že ste prototipi,

Dognani strokovnjaki polne mére.

XL.

Sercé mi kervaví, plamtí mi jeza;
V fevdalstvo, hlapčevstvo in zagorjánstvo
Vklenilí nam pošteno ste slovanstvo;
Nečastna družba mi, ostudna zveza!

Da vedno delj okrog po svéti seza
To žalostno o nas, Slovanih, znanstvo,
Storílo vaše je neotesanstvo,
Ki nas v sramoto vedno bolj pogreza.

Svet čuje naj moj glas: Mi nijsmo taki!
Sovražniki ideje nijsmo nôve!
Svobodomorci, hlapci in mračnjáki!

Kedó je kriv, da svet takó nas zove?
Oj ti, moj rod slovanski, blagi, jaki!
Razbij sramotne skôraj že okove!

XLI.

Prijazni, oj pervaki! niste meni,
Prizadejal sem mnogo vam preglavice,
Na teme zbral nekoliko žerjavice;
Od jeze, slišim, bili ste zeleni.

Sonete moje hvali svet pošteni;
Dajali so prijetne vam „zastavice“,
V družini in v Čitalnici zabavice;
Zdaj maščevanju čas je zaželêni!

Izpoved mojo čujte: Jaz svobôdi
Iz serca vdan sem, — mirno poslušajte!
V politiki poštenje mene vodi;

Temò sovražim, — kamen pobirajte!
Za mir gorim in spravo mej narodi;
Slovenec liberalen sem, — metajte!

XLII.

Saj čutiš sama že, prvaška stranka!

Stebri da tvoje se majó oblasti.

Ti veš, da skôraj ima vse razpásti;

Kedáj? ne zdi se težka mi uganka.

Kar si stvarila, nema nič obstanka,

Nič neče več ti vzhájati in rasti;

Vsak dan si manjša, — kdó te ima v časti?

Več ne pomore ti nobena „banka“.

Nekoliko se časa gospodari

Z ležjó, zvijačami in sleparijo;

Nazadnje vsak ležník se sam pokvari.

Otroci pén se zlátih veselijo,

Odrasli človek vmíče se prevári:

Toréj zaprí že svojo „kramarijo“!

XLIII.

Nerodovitna, kakor tla na Krasi,
Slovenija je naša mati skopa,
Pritlikav rod po njej, neslaven stopa;
Kje mož kàj vreden zdaj se nam oglási?

Nekdàj so, bratje! bili drugi časi:
Preširna smo imeli, Čojza, Čopa,
Kopitarja poznala je Evropa;
Še pomnijo jih starci sivolasi.

Iz serca mater svojo so ljubili,
Preblage duše, za vse lépo vžgane,
Brez prida sebi, zánjo se trudili.

Na slabje vedno svet se preobrača;
Kdor zdaj pri nas za dom z mazincem gane,
Moli že róko, da se trud mu plača.

LXIV.

V i hočete mi biti kristijani? —

Ne strinja s kristijanstvom se pervaštvo;

Ljubezen Krist učil je, — vi sovraštvo;

On luč je ljubil, — vi temi ste vdani.

Kroták je, vsmiljen bil, — vi ste tirani;

Bogastvo ljubite — on siromaštvo;

Sovražil laž je, — vam je laž junaštvo;

Po kateri ste podobni vi mu stráni?

Preganjan bil je on, — a vi pregánjate;

Oznanjal mir je, — boj vi mej narodi;

Hinavstvo je čertil, — vi se mu vklánjate.

Fanátiki ste vi, — on milo sodi;

On križ je nosil, — *vi se nanj naslínjate*;

O pójte iz svetišča, sram vas bodi!

XLVI.

Materijálnost, neozdravna kuga!

Če krívo mi skerbnó okó ne sodi,

Na mladem tudi že se kažeš rôdi;

Mladina bila nekedáj je druga!

Ko mislim to, sercé mi tare tuga;

Pomočka jaz ne vidim taki škodi,

Za upom zrem, ki plava mi po vodi;

Pervak, poglej, to tvoja je zasluga!

Vse preterpéla tí bi, domovina!

Kar je grešilo se; to je najhuje,

Če upanja ne kaže več mladina.

Plevél razšírjen têžko se izruje,

Ne zmaga plemeníta ga rastlina; —

Gorjé mu, kdor mladino pohujšuje!

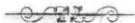
XLVI.

Molčanje lépo res je, módro delo,
Ki misli: kar ne peče te, ne gási!
Z njim človek sítnosti ne nakopá si,
Celó koristi svoje bo imélo.

A vendar, bratje! meni bi se zdelo:
Molčáli smo dovólj, — prišli so časi,
Da jasna, krepka se beseda zglási,
Ki reče: To je černo, to je bélo!

Da vse nam gre na róbe, kaj je krívo?
Povédati je treba to mej brati:
Molčanje naše prepoterpežljivo.

Čas je, da že prestanemo mižáti;
Pomislite, vam priporočam v živo:
Tu^g greh na gre^he drugih je molčáti.

XLVII.

Ker, kakor vi, pobijam jaz pervake,
Ne mislite, da sem na vaši strani!
Poštenje mi hoditi z vami brani;
Vesel pomoči, družbe nijsem take.

Brezvestne stranke šibam jaz napake,
A materi zvestost srcé mi hrani;
Vi tujej domovini ste udani,
Toréj ločimo skôraj že koráke!

In vi, soneti! po deželi idite;
Če vas pervak preklinja, to ne škodi;
Saj vi mu tudi mnogokaj izpridite,

Le prestavljáček inilosten vam bodi!
Nikomur se podobni mi ne vidite,
Ko v strašnem nemškem gledam vas prevodi!

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000421873

